

Any XIV

Barcelona 12 de Setembre de 1901

Artistas lípicas.

—En lloch d' aquesta sarsuela
 qu' ara aquí estem fent malvé
 més m' estimaria Adela...
 —No parlis més... ¡Prou qu' ho sé!
 ¡Fer de Mario ó de Marcela,
 del modo que tu ho sabs fé!

Lo "Congrés de 'ls diputats"

En Sagasta li clavá cop de porta á principis d' istiu y en Moret, que 'l presideix, s' en va anar á passejar per l' extranger la seva interessant figura; mes ab tot y això, el "Congrés de 'ls diputats" segueix y seguirá funcionant fins á la consumació de 'ls sigles.

Me refereixo al cel-obert de casa.

Li dono 'l nom de «Congrés de 'ls diputats» per que *sessions* com las que allí 's verifican no 's veuen en lloch més, com no siga en los *safreigs* de la política, que serveixen de puntals al sistema parlamentari.

Lo cel-obert de casa meva presenta en los dias solemnes un aspecte, que ni el de Madrit quan actua 'l xistós Romero de la Bleda.

Abocats els oradors ú *oradoras* en sas corresponents finestras ó *tribunas*, allí ne sentirian de discursos eloqüents, allí n' escoltarian d' inginyosas metàforas é interrupcions oportunas.

Las *sessions* solen comensar per un seguit á las set del dematí.

Lo calderer de la botiga dona la senyal agitant la *campanilla*... que sol esser alguna caldera vella. Y al soroll de la massa demunt de l' aràm, que vol dir ab clar llenguatge, *Se abre la sesión*, immediatament la corriola del pou demana la paraula.

Quan la corriola calla, ja surt la vehina del primer, la senyora Agneta, que anuncia una *interpel·lació* á la vehina del segón, la senyora Pona, per que las calsas del fill d' aquesta, per mor d' un tip de *préssechs* del dia avans, s' han escorregut tota la nit demunt la cortina de la primera.

—¡Que surti aquesta farsell! diu cridant á tota màquina ¡Que surti la grandíssima bruta, que li contaré un quènto!

—¿Qué hi há? fa la senyora Pona acceptant lo *debat* ab tot descaro.

—¿Y encara pregunta que hi há? ¿Qué no veu com m' ha posat la cortina?

—¿Y qué?... Qué volia potser que 'l meu fillet reventès com una cigala? ¿Qué no veu qu' es una criatura y encara no ho sab demanar?

—Si senyora que ho veig... Jo no 'l culpo à n' ell já vosté la culpo! ¿Qui no li fa esbaldirlas las calsetas avans de penjarlas?

—¡Uy quin *senyoriol*!... ¡Esbaldiuli y tot á la senyora!

—Oh y fins pinyols de *préssech* pobra criatura!.. Quinas mares, Senyor, que 'ls atipan de pinyols!

—Vosté 'ls hi deu dar melindros...

—Jo 'ls hi dono lo que vull ¿sab? Pero primer no 'ls atipo...

—Ja ho sabém... Com que 'ls hi lliga 'l menjar á la qua, pobrets!

—Després 'ls cuydo més que vosté.

—Naturalment. Com que no te res més que fer!...

—Y per últim, si á pesar de tot 'm passa aquest fracás... Aixó del seu noy ¿sab?... allavors, avans d' estendre la roba, la rento ¿entén? Y aixís no molesto á la demès *quancurrencia* del cel obert.

—Y que molesto jo per ventura, senyora... *dai-xonsas*?

—Agneta, per servirla.

—No hi ha de qué.

—¿Que si molesta diu? Miris, vagi contant. Vuyt de la bugadera per rentar la cortina y dos rals de la clavellina. . Miris com me l' ha posada de... *dallonsas*!...

—¿De qué?...

—De... bruta.

—Millor dona. Aixís no cal adob... ¡oh y ara qu' ab la guerra del *Trasbals* diu que 'l *guano* va tant car!

—¿Sab vosté lo qu' és? una mofeta, una poca solta. Jo 'm queixaré al procurador, veliaquí...

—¡Uy la delicada!... Si fossim á queixarnos... ¡No 'n daria jo pocas de queixas!

—¿De qui?

—De vosté, de l' altra y de la de més allá...

—Esco'ti, ja que 'm senyala—diu la del tercer pis barrejantse en la conversa—¿Qué té que dir de mi, mala llengua?

—De vosté més que de totes.

—Veyám descantellis, á veure si la faré agafar!...

—Si, ja ho sabèm dona, que 'l seu marit es d' autoritat... Ey, al menos ne fa *pujó*.

—¿Perqué fa *pujó*? ¿perqué es de la secreta?... Vosté si que 'n tal

—Ben net, diu la del primer pis, jo 'n tinch la mostra á la cortina.

—Donchs guardíssela, y vosté senyora *pu'assia*, lo qu' ha de fer es dirli al seu senyó que no li mesuri tant las costellas, perqué fan massa soroll y 'l vehinat se queixa y 'ls treuran de la casa.

—Claro que si—diu la del quart pis, treyent el nas per la finestra—Los empleados deben tener más moral.

—Vaya una moral la del seu home. contesta la aludida. Un burot ab unas unglas més llargas!...

—Pues no, que su marido...

—Mi *merido*? ¿Que 'n té que dir del meu *merido*? Que 's pensa qu' es como el *suyo* qu' hasta s' *empuerta* los fieltos?

—Porqué su señor ya tiene bastante con el barato de las casas de juego.

—¡Enredona!

—Porqué le canto las verdades.

—¿Y 'l vi que roba 'l seu marit? ¿y l' oli y 'l llar, la llet y el pá? y las *anguilas*?...

—¡Bachiller! ¡Mentirosa!

—Perque li canto la *cartilla*...

—Usted si que merece tener *cartilla*.

—Qué 'n son de lladres aquets empleats, ¿oy, senyora Agneta?

—Ja ho pot dir, senyora Pona.

—¡Los ladrones serán ustedes!

—Si senyora si vostés, afegeix la del tercer á las de baix. Ja poden mirar enlayre, ja. Aquesta pape-rera del primer pis tira cartas.

—Y la del segundo rifa por las calles.

—Pero no fém trampas, murrias més que murrias! Ey, jo al menos. Lo meu joch es legal.

—Igual que 'l meu.

—Ela, diu que no fan trampas... Més qu' á las professóns.

—Mas que el Gobierno!

—¡Bachilleras!

—Indecentas!

—Murriàs!

D' improvís se senten xiscles. El burot que vetlla de nits y dorm de dias, s' ha aixecat de puntetas, ha agafat pe 'l monyo á la seva mitja costella y se l' ha emportat arrosegant cap' á dintre, tot tancant la finestra d' una revolada.

— Ja tiran, fa la del primer.

— ¡Fort! diu la del polissant.

Pero no té temps de repetirho dugas vegadas, porque de sopte un garrot de la *secretà* li cau demunt de las costellas.

— Que 'n son de batxilleras aquestas donas, diu la del segón. Aixó mereixen, molt de bastó.

En aquell moment truca á la seva porta.

— Mare de Deu exclama tota tremolosa... Ja vé l' home de casa per l' esmorsar y encara haig d' anar á comprarlo... Hasta luego, senyora Agneta.

Aquesta, al sentir parlar d' esmorsar 's recorda que té gana y se 'n va á la cuyna. Prén un plat brut, porque encara no ha rentat los del vespre avans; l' aixuga ab un paper per no netejarlo; hi posa vianda freda per no haberala de escalfar y luego s' amorra á l' aixeta per no rentarse un vas...

Y al cap de mitj' hora continua la sessió ab més furia qu' avans, fins qu' arriba l' hora de dinar.

Y després d' un petit descans, dura tota la tarde fins qu' es hora de sopar.

Lo qual no obsta perquè 'l *President* del «Congrés», el calderer de la botiga, declari ab la má al cor que lo cel-obert de casa, es una bassa d' oli.

Hi ha qu' advertir que 'l calderer de sota, es, com tots els calderers del mon, més sort qu' una campana.

RAMON BERENGUER.

MADRIGAL

Ta boqueta petita es una capsa
ab tancas de coral
ahont hi guardas nineta, fet de perlas
menut y rich collar;
Si pogués á petons nena, robartel,
¡quanta felicitat!

S. BRUGUÉS.

Pensaments

A la companya que 's busca l' home pera passar l' existencia, se li diu la esposa: no es la *esposa*; es la cadena qu' ens priva de la llibertat.

La gloria es una timba que molt pochs la devallan. ¿Quants al esser prop la fita de sa ambició, relliscan y van á parar al negre abim?

La ma es una esclava, es l' instrument y obeheix á son rey; lo pensament.

R. HOMEDES MUNDÓ

Lo meu barómetro

Molts, segons el cant dels galls,
lo temps jutjan amatents,
altres, si 's fan molts badalls,
altres, si 'ls fan mal las dents.

Donchs jo d' aixó no 'n crech ré
perque aixó es gran falsetat:
jo en lo únich que dono fé
es en lo que hi observat.

Barómetro singular
que may ofereix error;
aixó si veurel menjar
com qu' es tant fart, fa temor

Indicatiu n' es dels bons
que no 's sol equivocar;
senyala quan farà trons
y diu bé si ha de nevar.

Si insignificant se 'l véu,
no hi ha dupte, farà sol;
si no menja, tindrem neu;
secadas, si menja molt.

Si á cops canta, temps humit,
si no canta, temporals,
y quan desvapura ab crit
¡ay, la mare quin trasbals!...

Vaja, 'ls hi dich qu' es curios,
pero com fa temps que 'l tinch,
lo trobo molt fastigós,
y á oferirlo á 'n aquí vinch.

Si hi ha qui 'l vulgui adquirir,
ni un céntim li exigiré,
sols que 'l passi á recullí
¡Y ma sogra li daré!

RAMPELLS.

Positivista

Don Arturo, es un marqués
tan pulcre y escrupulós,
que té *asco*... fins d' un gos
que li ensumi 'ls peus no més...
sol dorm sempre... ¡tant net és!
menja sempre ab repugnancia,
mes... deu trobá gran sustancia
y gust, á 'ls bitllets de Banch
puig mal siguin bruts de sanch,
sempre 'ls *petoneja* ab ansia!...

QUIMET DE LAS COPLAS.

Impossibles

Per un municipal, agafá 'l cel ab las dents
Per un carreté, fer anar el carro pel pedregal
Per un banquer, cambiar uns papers d' estrassa
ROSSINYOL LLAUNÉ.

Per un carreter — Guiar lo carro de las estrellas
Per un marino — Ficarse á dintre el casco de una
botella
Per un cassadó — Tirar el floret
Per un ciclista — Gnanyar un *record* ab una maquina... de cusir.
Per un perruquer — Afeytar el *Pel... y Ploma*
ANIS DE CUMI.

GASSERAS

—¿Qué tal? ¿com va la cassera?
—Va mal, més mal cada dia...
No veig pèl de casa en lloch
¡Per mí, tirch algùn espial

Vic Sesta

Ha surtit al camp, pensant
que s' ho menjaria tot;
y un cassador, li ha fet blanco...
¡li ha fet blanco al mitj del cor!

Als tiradors 'l vén cartutxos
averiats y als que no matan res,
gafarróns qu' adinera com per-
dius. Un negoci li sosté l' altre.

METJES Y MATXOS

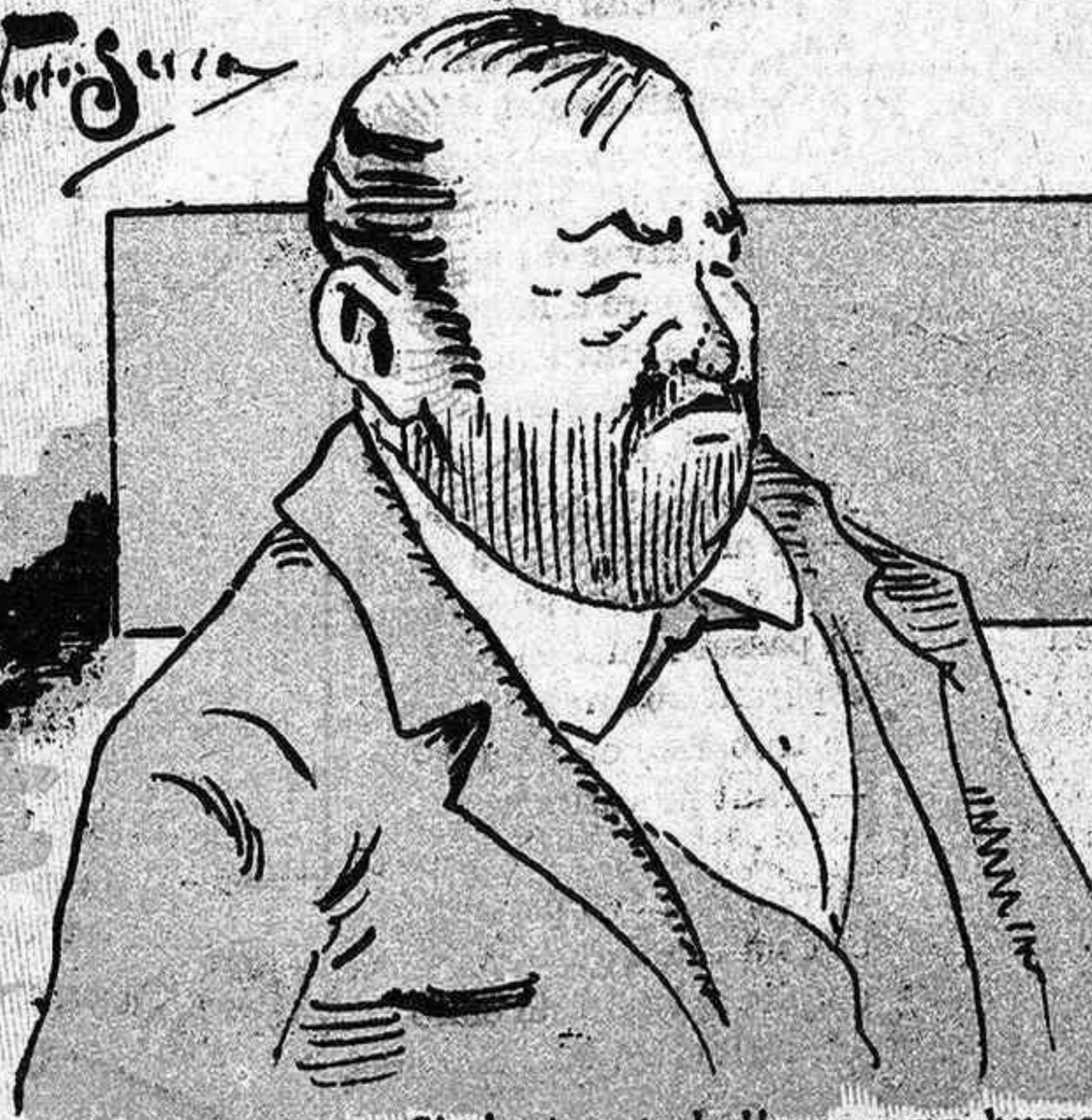

—De manera que vostè es soltera y no obstant, té vòmits y fàstichs y pigas á la cara?... Està entés; li receptaré 'l ferro.

—En píndolas?

—No... ¡en forrellats!

V. Serra

—Caballers... Aixó es un matament... Hi una verdadera epidemia... de salut.

—Si, doctor; trabajo com un burro y menjo com un llop y ab tot y cansarme com un gos, m' engreixo com un porch...

—Donchs miris; sent aixís, jo aniria á trobar un menescal.

MAS PRIMERAS RELACIONES

Aquella nit, ab prou feynas
vaig poguer agafá 'l són
pensant ab las dugas donas
que tant varias sensacions
causavan en la meva ànima...

La morena, era tot còr,
estava de mi emprendada,
podia jo al meu antoig
convertirla en mon capritxo,
y esfullarla com la flor
que s'arrenca de la planta
en un moment de ilusió
y luego marcida 's llessa
quan s'ha aspirat son olor.

En cambi l'altra, la róssa
m'havía dat un pebroi
de 'ls que n'entran poch en lliura;
'm tractava de mocós,
se 'm treya d'aprop á fástichs,
se 'm rifava com un noy
y 'm dava á dida, burlantse
de mon juvenil ardor.

¡Misteris del còr! La róssa,
la que 'm deya *turro-no*
era la que jo volia,
era la que 'm feya goig
y la que omplia ab sa imatge
lo meu cap y lo meu cor.
En cambi la moreneta,
la ingénua qu' als primers mots
tinguts, obrant sense astucia
se 'm va rendí á discreció,
la que un amor m'oferia
cego, fácil, voluptuós,
aquesta... no 'm feya fástich
pro no 'm causava ilusió
y per lo mateix que obría
tan francament lo seu còr
y 'm brindava á apoderarmen
sense lluytà y sense esforços,
no removia cap fibra
del meu, ni 'm feya cap goig.

Després m'ha dit la experiéncia
que sempre va aixís el món;
Lo costós es lo que 's busca,
lo fácil no fa ilusió.
Diria's que 'l còr del home

s'exalta y respón tant sols
quan hi ha perills ó be lluytas
ahont posar'hi el seu vigor ...

Ab eixas filosofias
vaig passá 'l temps neguitós,
pro encara que la morena
no 'm fés prou pesa, per xó
vaig adoptá 'l determini
de no faltar poch ni molt
á la cita que en lo Parque
m'havía dat; que en lo món
quan se presenta un bon rato
no 's deu rebutjar si 's pot,
ni deu desertar un home
de cap compromís d'amor.

A l'endemá dematí
no era encare día clar,
quan saltant del llit á terra
me vaig vestir y rentar.

De puntetas, perquè el pare
lo meu tráfech no sentís,
vaig surtir cap á la porta
y vaig escórrem del pis.

¡Ancha Castilla! La escala
vaig baixar igual qu' un llamp
y desseguit cap al Parque
á aspirar l'ayre del camp.

Jo 'm creya haver fet matinas
pro, al arripar diligent,
ja vaig veure á la morena
que m'esperava impacient.
—¡Alsa noya, ets matinera!
vaig dirli. Fent un somris
y 'm contestá tota roja.

—Ja m'hi escapat á las sis.
Si vols que 't sigui ben franca,
hi passat la nit en blanch
esperant ab ansia l'hora
de trobarme en aquest banch
—¿Tant m'estimas?

—Si t'estimo!...
Mirat, la meva passió
es com el sol qu' ara s'alsa
omplint el món de claró.

Sumit estava en tenebras,

tu vares ferlo sortir
y ara s'alsa cada día
sempre més fulgent qu' ahir.
—¿Es dir, Monserrat hermosa,
que per mi farias tú
qualsevulga sacrifici? ..

—Com no 'l faria ningú!

—Si jó 't demanés en proba,
de lo molt que 't sé estimá
un ditet d'eixa maneta?

—¡T donaria la má!

—Y si la má no 'm bastava
per calmá 'l desitj ardent?...

—Llavors, jo tota 'm daría;

aquí 'm tens, disposa, prén!

Y la mossa s'arrambava

ab son cos plé y tornejat

del que ab mos dits resseguía

lo dolcíssim modelat...

—Y ahir? ¿recordas, reyneta,
lo que vas ferme al fugir?

--Prou que ho sé!.. ¡prou que ho re-
Per cert que m'ha fet sufrir (-cordo!
lo pensar, tú quin concepte
de mi devias formar!

Vaig ferte un petó; perdónam...
si no 'l vols... me 'l pots tornar.

—¡Vaya si 'l vull! Pro com penso
qu' estich en la obligació
de pagá ab igual moneda..

¡Aquí 'l tens!

Y un llarch petó
vaig aplicar en los llabis
de la morena incitant.

¡Ni una sacudida eléctrica
causa un efecte més gran!

Ab sa maneta ardorosa
va estrenyar la meva má
y las dugas, abressadas,
demunt de son pit posá.

¡Quin tacte, Deu meu quin tacte!
Sota 'l vaporós teixit
la meva ma endevinava
tot un mon nou, infinit!..

M. RIUSECH.

(SEGUIRÁ)

¡Arri allá, castellanot!

.....

Arri allá, home insuls, mal educat, esperpentot! ¡Ahont va aixó aquet castellanot! Aquestas y altrás paraulas mes fortas diuhen las venedoras y compradoras de la plassa de Sans, referintse a ne 'l director de la idem. Y á fé de Deu, que no las hi falta rahó. Lo tristement célebre director de la plassa-mercat del meu poble, es de lo mes dolent que hi há en lo seu género. Pera l' edat que té, ja no ho pot fer més malament.

Aquet, es un castellá que, degut no sé á quinas influencias l' han destinat aqui pera que sé 'ns posi per montera. Ab sos procediments, disputas y dictatorials disposicions fa bons á tots sos antecessors.

Suposo que 'n *Castelar de la Bordeta* (á que fa temps que no hi pres lo pel) li devia dir: «Fes lo pinxo, aprofitat, noy. Sans es un poble qu' avants de neixe jo y el *Barberillo* ja tenia mala anomenada, y sé que deyan d' ell: *Sans, poch y amargants y esgarropa Cristos*.

Y está clar, s' ha envalentonat aquet castellanot insustancial, aquet cara de gos tisich, que li diu una peixetera. Pero no ha comptat en que si es vritat que 'ls homes no pintém gran cosa en aquet poble, de las donas, la que menos, temps ha que s' ha posat las calsas de tots los homes de casa seva. Y ellas, consti qu' están ja cansadas de moltas cosas qu' á Sans passan.

Passi que tinguém Ateneus que cayguin á trossos de mica en mica.

Passi que 'ls forners ens robin.

Y que 'ls taberners ens envenenin.

Y que per badella ens donguin vacas tísicas.

Y que 'ls vaquers ostentin rótuls que diuhen: *Leche para los enfermos y niños de teta*, y la sofistican ab tot lo desvergonyiment.

Passi que tinguém municipals que no serveixin per res... Enhorabona.

Pero aixó de soportar que vingui un beneyt del cabás y miri á las donas malament y las tracti de brutas, marranas y bandarras, aixó no ho soportan ellas, ni jo tampoch ho soporto, vamos.

Lo tristement célebre director ha insultat á la *Badora*, una peixetera que val tots los trossos del mon.

Ha tractat de qualsevol cosa á la tia Munda, una marmanyera incapás de renyir ab cap pròxim.

Ha arrestat á mossos de la plassa, que valen un Perú.

S' ha insolentat ab en *Bigotazos*, un municipal que es de lo millor que tenim, en quant á bigotis.

Ell increpa continuament á venedoras y compradoras dihéntlashi las mil perrerias. Renyeix ab los catalans y fá aliansa ab los turchs y 'ls amichs de las *turcas*.

Y, naturalment, tothom,—s'entén las donas—s' ha rebelat contra ell y jo ab ellas, jjo que soch el més inofensiu de tots los homes!

Senyor Amat, treguins aquet riffenyo. Fassins aquet favor. Després qu' á n' aquet poble, deixat de la ma de Deu avants y després d' ésser agregat á Barcelona, no podém menjar ni bacallá ni arengadas perque costan un ull de la cara, vé aquet pinxo de pastera y 'ns ull-prén las donas y las maltracta. Las donas, l' única cosa bona que 'ns queda. Pero no se 'n anirá á Roma per la penitencia.

Senyor Amat, no permeti que 'ls vehins d' aquet barri tinguém que presenciar un dia de dol y aném pels carrers ostentant aquell pedás negre al bras com ho acostuman á fer alguns cursis.

Las donas y las criaturas han resolt donarli lo cástich que 's mereix. Aquellas li farán la vaca y las criaturas l' empaytarán á cop de patatas, tomátechs y tronxos de col.

¡Arri allá, castellanot!

QUICO DE SANS.

Anecdóticas

(DEL MEU ARXIU)

Acudits arreplegats
d' algunas celebritats.

L' embaixador de la Fransa un dia vá preguntar al Papa Climent XIV si havia tingut ell may confiansa en sos secretaris y vá respondre al instant:
— Ne tinch tres y li tinch tota; (mentres li anava mostrant sostres dits de la má dreta que s' usan per agafar la ploma quan s' ha d' escriure,) ¡si un dels tres may m' ha enganyat!

A n' el príncep de Condé vá presentarli un versayre un epitafi dolent que destinava al sepulcre cel gran poeta Molière.

Després de llegirlo 'l príncep sens ferhi embuts respongué:
—Jo molt més m' estimaria

que Molière 'm presentés l' epitafi per la tomba de vostre cos, escrit d' ell.

A la edat mitja hi havia un jutje molt celebrat que per las sevas sentencias vá ferse casi inmortal.

Si era un home vell 'l reo, deya:—Penjéulo al instant, que haurá comés altrás faltas.—
Si era jove l' acusat,
—Penjéulo (deya) ben prompte, perque aixís no hi tornaré.

Referintse á Tayllerand deya un seu company de fama:
—N' es tant de dissimulat que, si ab vos parlant, li dábau una puntada de peu, un pessich ó bofetada no li notariau pas

Ingressat al matrimoni l' insigne poeta Daurat

á una edat molt avansada, vá dirli 'l rey Carlos IV:
—Lo casarte ab una noya tant jova y maca als teus anys, es una aberració grossa; es un disbarat molt gran!...

Y vá respondre 'l poeta una miqueta picat:
—Es una llicencia poética, Senyor, que 's pot dispensar.

Havent sorprés Enrich IV al quarto de sa *querida* á cert titol de la Cort que també se l' hi corria, aquet s' amagá corrents dessota 'l llit, á la vista del rey, que dissimulá de la manera més fina.

Vá servirse allí un refresch, y 'l rey alsant la cortina va tirarhi sota 'l llit un fiambre y ab malicia digué:—Que menji tothom! que 's guanyi tothom la vida!

PEPET DEL CARRIL.

Aqueixos esguerradets
s' en van a *London* plorant...
Si bé las queixas son justas
potser no n' hi ha per tant.

El Ministre ha disposat
que 's paguin a tots els mestres
y alguns d' ells s' han trastocat
al rebre 'l primer trimestre.

— Me 'n vaig y deixo la vara
a n' en *Milo* Catalan.
(Ara venime al darrera
y ab un fluvio! sonant.)

TEATROS

NOVETATS

Demà obra de nou sas portas aquest elegant teatro ab una companyia de ópera italiana ab propòsits ademés de cantarne algunas en espanyol per lo que s' ha contractat una *elenco* notable *ad hoc* pera abdós gèneros, lo qual está compost de los artistas següents:

Tiples dramáticas: Fenech y Vigier; tiples lleugeras Lopeteghi y Homs; contralts: Fons de Angioletti y Gallinat; tenors: Balasch, Escursell, Granados y Rigotti; barítonos: Aragó, Puiggener y Serazzi; baixos: Banquells, Carbonell y Leoni; sent mestres directors de orquesta, coros y escena respectivament, los Srs. Baratta, Perez Cabrero, Fando y Ferrer.

Lo repertori que hi ha en preparació es l' habitual, no faltanhi las modernas y populars *Boheme* y *Carmen* y pera ser cantadas en espanyol la *Mirella* de Gounod, *La sombra* de Flotow, *Josef* de Mehül, *Taciana* de Tchaickowsky y *Faust* ab la *nit de Walpurgis* de Gounod.

Sabut es lo cumpliment que dona la Empresa d' aquest teatro ab tot quan promet, per la tant los filarmónichs están d' enhorabona.

Com los preus ademés serán módichs (tres rals la entrada y 10 ab butaca,) assegurém una brillant temporada.

La ópera de inauguració será la *Carmen* del malograt Bizet, en la que debutará la simpática Fons que tan gran ovació hi tingué al cantarla en nostre Gran teatro del Liceo, l' any passat.

TIVOLI

CIRCO EQUESTRE

No ha menguat l' éxit del primer dia, ja que á diari se contan per plens las funcions que 's donan, obtenint lo més extraordinari éxit Mr. Spessardi ab sos osos amaestrats, la *troupe* acróbata Jacopi, los ciclistas French's en sos trevalls y Mr. Ricardo ab sa colecció de gossos.

Los debuts de la setmana han sigut Paula Piquet anomenada en los cartells com á hermosa y celebrada y los clowns *Kerwisch* y *Paco*, havent obtingut la primera favorable acullida en los difícils equilibris que executa y los segons no hi sapiguerem veurer lo d' original, puig tot lo que executan es conegut hasta la sacietat.

Pera avuy hi ha en porta lo debut dels artistas Jané y Stop.

TIVOLI

CONCERTS D' EUTERPE

Lo concert efectuat diumenje passat per la llorejada societat coral *Euterpe de Clavé*, fou tant honrós pera lo mestre director Sr Rafart, com per la esmentada societat, ja que se vejeren honradas per la repetició quatre pessas corals de las set que formavan lo programa.

Foren ellas *Lo cup* de C. Ribera que obtingué un ajust imponderable; la *Vesprada d' istiu* de Goula, en que lo coro infantil hi feu verdaders prodigis; la *Cansó de Maig*, bonica composició que creyém quedarà de repertori y en que son autor, nostre amich y company de *causa* Sr. Borrás de Palau hagué de dirigir en la repetició pera acallar lo aplauso y deliri del públich y la *marineresca Tirant l' art* de Goula, que valgué una ovació al corista de la societat Sr Guillot per la bonica cadencia final que doná en son aria.

Satisfeta pot quedar la Societat *Euterpe* del éxit que ha obtingut en lo present any, diventse en gran part á son nou mestre Sr. Rafart que ha demostrat ademés de grans coneixements en las massas corals y orquestals, un verdader domini de la música popular y una extraordinaria forsa de voluntat en son comés.

Pera lo dia 24 del corrent, festivitad de la Mercé s' anuncia lo sisé concert de la temporada en que escepte la sinfonia *La Euterpense* de Manent y la *Egiaca* de Porcell, totas las demás composicions que s' executarán serán del immortal Clavé, á qual memoria estará dedicat tan important concert.

Regalos als lectors

— DE —

LA TOMASA

La empresa d' aquest periódich desitjant obsequiar als seus favoreixedors, ha establert una combinació ab la empresa antigua del popular setmanari LO TEATRO REGIONAL, en virtut de la qual pot oferir al públich de LA TOMASA, las millors obras del repertori teatral catalá en condicions de *insuperable economia*.

Al efecte, en cada número insertarém un CUPÓ PRIMA, y ab ell y 'l curt interés d' UN RALET, poden nostres lectors adquirir l' obra en lo *cupó* consignada.

Las moltas ventatjas d' aquesta combinació, no s' escaparán als molts devots qu' á Catalunya té la escena regional y especialment las societats de dins y de fora, los aficionats y 'ls aymants de nostras lletras, han de trobar ab los nostres *cupóns* medi de proporcionarse una nutrida biblioteca d' obras dramáticas ab *molta comodiat y gran economia*.

CONDICIONS

- 1.ª Pera l' adquisició del regalo dintre de Barcelona s' ha de presentar el *cupó* (no cal retallar-lo del periódich) en nostra Administració junt ab l' import corresponent.
- 2.ª Los lectors de fora farán la mateixa operació, presentant el número al corresponsal respectiu, qui inutilizará el *cupó* y per son conducte rebrán l' exemplar.
3. Els *cupóns* primas caducarán al cap de vuyt dias ó avans si s' agotés l' obra anunciada.
- 4.ª Els corresponsals de fora tindrán el desquiento de costúm, avisantnos cada setmana el número d' exemplars que desitjan se 'ls remeti ó tenen encarregats.

LA TOMASA

CUPÓ PRIMA N.º 1 (1)

Val per un exemplar de

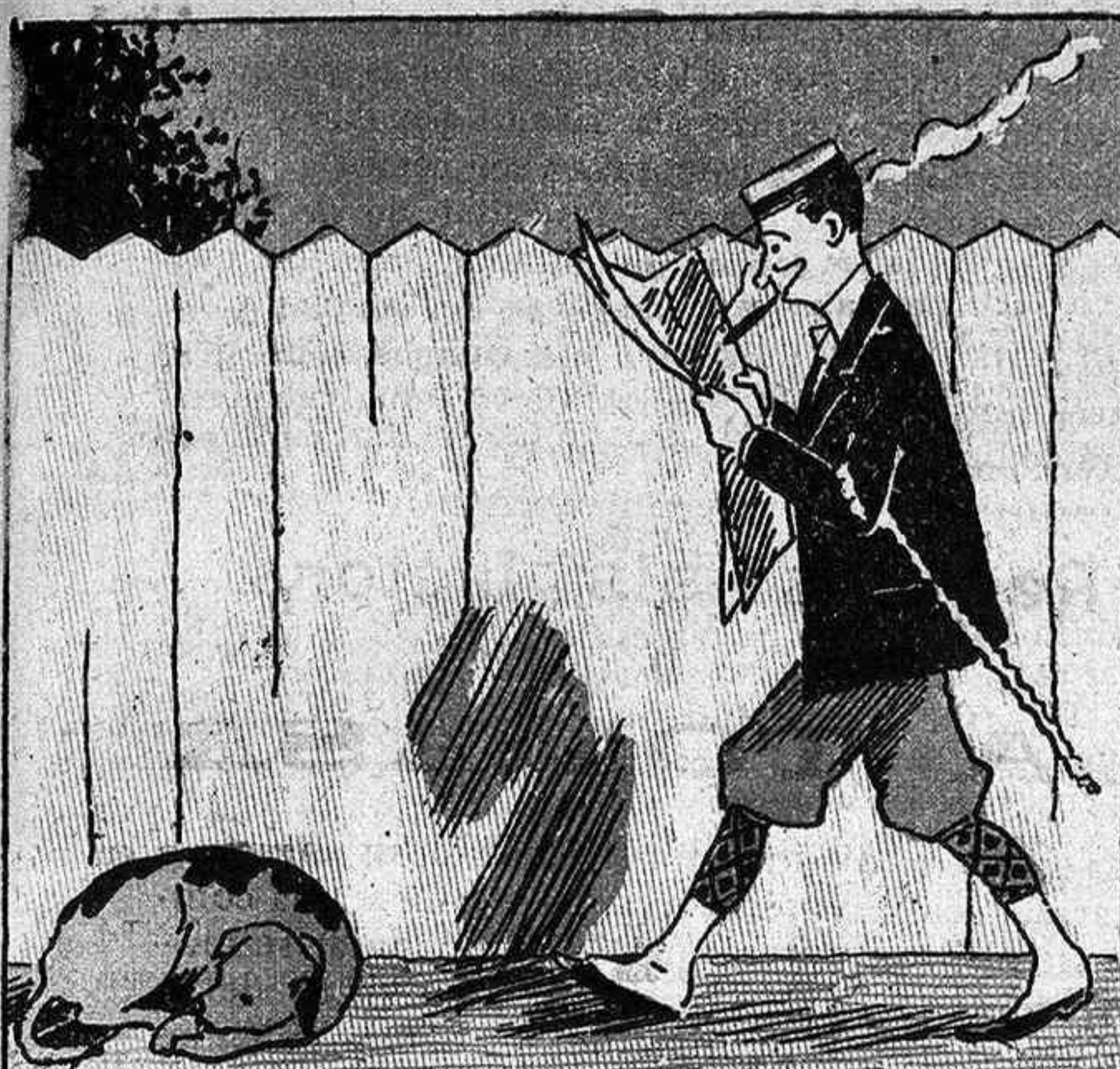
LA PESCATERIA

graciós saynete de MIRABENT y MESTRES

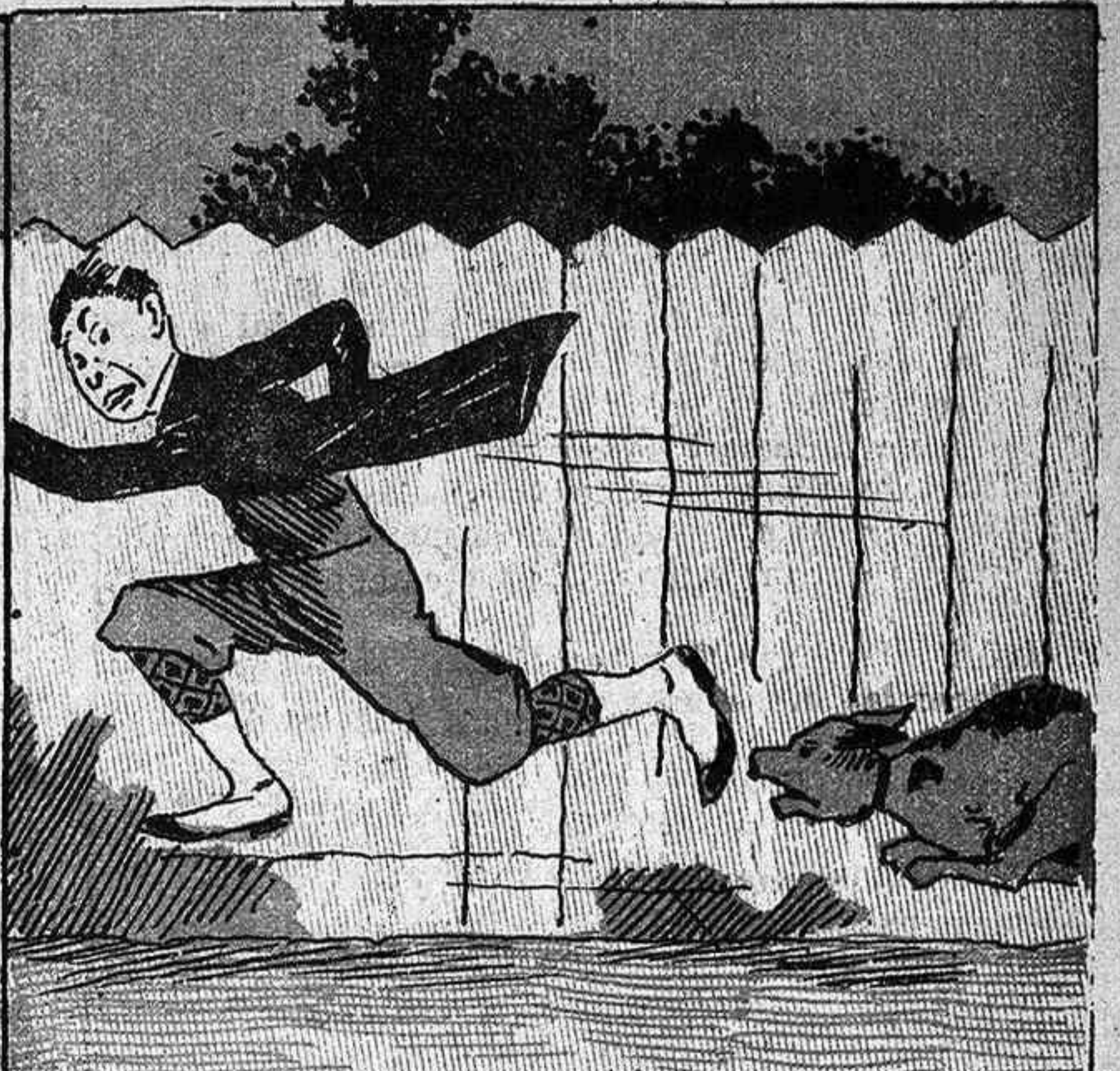
UN RAL

(1) Caduca als vuyt dias ó avans si s' agotan els exemplars.

LO LLEGIR FA PERDRE L' ESCRUIURE

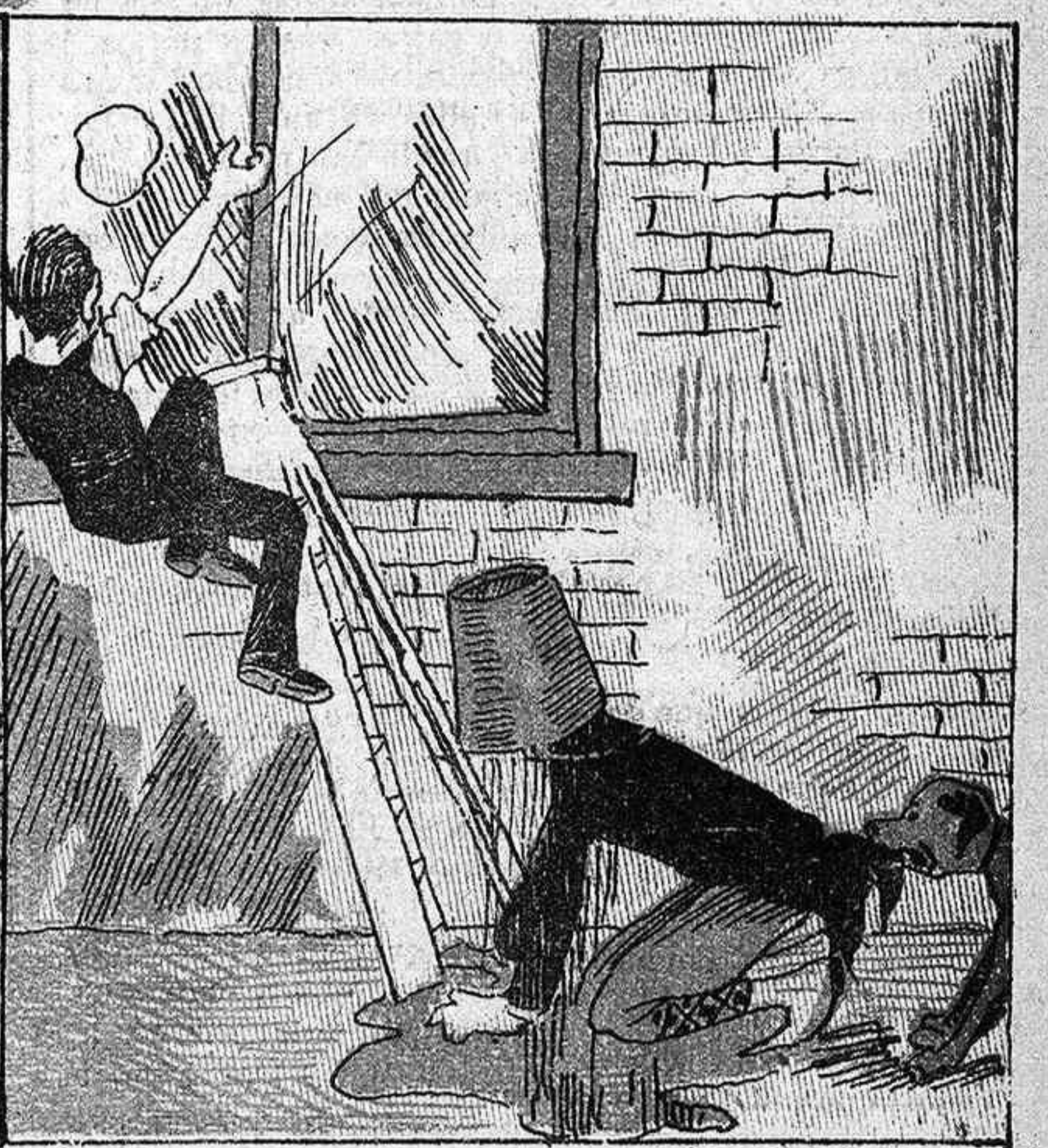
El Xelin està dormint quan passa en Quimet llegint.

Al sentirse trepitjat s'aixeca 'l gos tot cremat.

Y sempre ab lo cá al darrera el pobre Quim tan s' esvera...

que s' acaba la funció del modo que 's veu... ¡Tableau!

Campanadas

A Valencia s' ha fet un descobriment.

Lo governador civil Sr. Moncada va manar al jefe de vigilancia Sr. Tixell que iniciés una campanya contra 'ls pederastas que segons sembla s' havian escampat per la ciutat del Cid.

En Tixell li va contestar al seu superior gerárquich qu' estava molt conforme y molt disposat á cumplir sas ordres, pero qu' era precis comensar pe 'l principi y el principi era que en lo cos de vigilancia mateix, hi havia un agent sodomita.

En efecte; fetas pe 'l governador las averigüacions convenientes resultá qu' un de 'ls *teressianos* valencians no sols es *pederasta* consumat, sino qu' ademés presenta una enfermetat originada pel vici en questió, que li impideix asséures.

Inútil afegir que 'l senyor Moncada va extendre punta en blanch las dimissorias al agent pederasta, enviantlo á pendre... ayres.

¡No més aixó li faltava al digníssim cós de policia!

No tenim la pretensió de que la nostra *Crónica* de la setmana passada n' hagi sigut la causa, pero si farem constar que dos dias després de publicada, lo governador dava 'ls despatxos al Jefe de policia d' aquesta capital senyor Plantada y á una part de 'ls inspectors que compartian ab lo primer, la direcció de 'ls *teressianos* de Barcelona.

Tant si hi hém tingut part en la rápida transformació qu' han experimentat las altas regións del ordre públich *barceloní*, com si no, no podém menys de felicitar nos de la oportunitat ab que vingué la denuncia de 'ls monstruosos fets que relatava (encara que en velada forma) nostre *cro-niqueur*.

¡Tant bona má tinguéssim per lo bitllet de la rifa de Nadal!

Entre las industrias agricolas, una de las que més rendiments dona es se s' dupte la ganader'a.

Y entre las branques de la ganaderia, la que sens dupte produheix més bons resultats es la ganaderia mistica, la cria y pastura de las *ovellas* que caminan ab dugas potas, per una equivocació lamentable de la naturalesa.

M guardará de mentir lo magnífich negoci qu' ha fet un ensotanat catalá, que no fa gaires dias va portar á pa turar pe 'ls vols de Lourdes un *remat* compost d' uns setcents *moltóns* y *ovellas*, ells y ellas ab unas llanas tan tofudas, llargas y ben cuydadas, que li han produhit al aprofitat mossén á la ratlla de quatre mil *manxegos*.

¡Quatre mil duros ab una sola *pasturada*! Tira peixet!
¡A cada casa dessin tant!

Ja estich veyent als ganaders de veritat arran' antse 'ls cabells per tontos! En comptes de pasturar per las montanyas ab perills vents y plujas, frets y calors, los migrats remats d' *ovellas* naturals, ves qui no 'ls feya estudiar quatre *llatinorums* y dedicarse á la ganaderia *mística*.

Lo qu' es l' última *esquilada* de Lourdes, pot dirse qu' ha sigut de primera.

¡May la *llana* havia portat un negoci tant rodó á un humil mossén rás!

¡Quina llástima que donya Tancreda no pogués exhibirse diumenje en la plassa nova!

Creguin que vaig sentir lo percans de la Mercé de Barthes y las averias que s' va fer en la part de *papa*, lo mateix que si aquesta *papa* m' hagués caygut sobre la boca del cor.

¡Tant adorable qu' estava ab aquells hemisferis que semblavan la bomba del *capitán* Camprubi mirada per levant y per ponent! ¡Quina llástima que 'l públich no pogués apreciar aquella superba rodonitat, majestuosa com la lluna quan fa 'l plé!

¡Un altre dia será!

«Un carboner del carrer de 'n Guardia va donar part de que un mosso havia desaparegut ab l' import d' un cabás de carbó que havia anat á portar á domicili y que valia 5 pessetas.

No 's diu si se 'n ha anat al extranger ab aquesta cantitat.»

Aixó ho diu *La Veu*, fent'hi 'l comentari transcrit á tall de mofa.

Hombra, ja ho sabiam qu' als de *La Perdiu* no 'ls vé d' un duro, pero aixis y tot no veyém la necessitat de que un periódich tan serio (aguantintse 'l riure) fassi broma ab los lladres per pobres que siguin ó vice-versa.

No tothom té ocasió, ganas ó pit, per anarsen al extranger ab cent mil duros.

A Sant Sebastián s' han reunit en Romero Robledo, el duch de Tetuán y en López Dominguez, per examinar l' estat passat, present y esdevenidor d' Espanya.

Després de ben discutits els assumptos, han acordat unaniment que «al comensar el nou reynat seria un perill pera la monarquia y una gran desgracia pera 'l país que continuessin turnant en el poder en Sagasta y en Silvela, no més».

¿Que ls hi sembla?... ¡Aquest no més val un imperi!... La trinitat de 'ls *deshauciots* ha procedit lo mateix que un congrés de solteronas á que vaig assistir.

Alli també s' acordá ab complerta unanimitat, que 'ls homes eran uns llibertins uns brétols y uns sérs despreciables, indignes de que una dona 'ls hi mirés la cara... Y la presidenta va fugir al cap d' un mes ab un cotxero, lleig, brut, malcarat y carregat de vicis que l' atacava cada nit, la feya servir de regatxo cada dia y la matava de fam.

¡A pesar de lo qual la expresidenta 's fonia de gust cada cop qu' ell se la mirava!

Ja han vist com per poch li fan els comptes á n' en Mac Kinley. Pot dir que s' ha escapat pel forat de la clau. Está vist qu' aixó de 'ls assassinats anarquistas ve sent la fruyta de cada istiu.

En Martinez Campos, en Carnot, en Cánovas, la emperatriu Isabel, el Princep de Gales, l' Humberto de Italia y aquest any en Mac-Kinley, tots foren egredits á l' istiu.

Veyám á qui li toca l' istiu que vé.

La vritat es que si jo fos rey ó president ó cosa que s' ho valgués, al arribar la época de las cindrias agafaria la corona, la plantaria demunt d' una d' aquestas cucurbitáceas y fugiria dient; ¡ahí queda eso!

Ab lo qual, jo salvaria la pell y deixaria més ben governats als meus súbdits.

¿Qué son molts reys, més que una cindria coronada?

Per si no ho sabian, estém á punt de firmar una aliansa ab Rusia.

¡Y ara no va de broma!

Entre las condicions figura la de cedir als russos la plassa de Melilla, teatro de nostras passadas glorias, y en cambi proceder á la conquista del Marroch ajudats de 200.000 súbdits del Czar Nicolau según.

La proba de que aquesta aliansa es un fet y de que algo gros s' prepara pera 'l pervindre, está en que aquest any s' han demanat 80.000 homes pera 'l servey de las armas, sent aixis que desde la pérdua de las colonias 'ns haviám passat ab 35.000 cad' any.

Veyám si parodiant el cantar castellá haurém d' exclamar:

Diu que venen cent mil russos
per la banda de Mahó
y 'ls mils russos que venian
¡eran sacas de carbó!

Los venedors y 'ls mossos de la plassa-mercat de Sans, poden donar las gracias al catalanista doctor Robert per haverlos hi regalat en epoca del seu mando, un director castellá que no se 'l mereixen.

Lo simpátich doctor debía equivocarse de poble. En lloch d'enviarlo á Sans tenia qu'enviarlo á Sant... Boy perquè 'l tal director sembla qu'ha perdut l'equilibri de sas facultats. No obstant y aixó, y haverse presentat fa temps una instancia firmada pels venedors, en la qual se li fan càrrechs tremendos, fins ara no ha comensat á incoarse l'expedient.

Pero ell segueix fent de las sevas y 'l cobrador l'ajuda en sa tasca.

L'un dia fa tirar á terra las balansas d'una venedora porque no li dona la gana de que vengui.

L'altre, prohibeix á un pobre home que descarregui una carretada de patatas y de cebas, porque si.

Lo de més enllá, li vé l'acudit de no deixar esmorsar als mossos de la plassa ni fora ni dintre del repés, y porque un d'ells va á pendre xacolata, lo tanca dintre un quarto fosch.

Insulta sense solta, ofén sense motiu, increpa sense rahó; si avuy priva d'enrahonar á la gent y de que las venedoras s'estiguin assentadas, demá li passarà pel magi no permetre que ningú 's grati ni estornudi.

Y l'arcalde y l'ajuntament de Barcelona permeten en cambi qu'un home que no té 'l seny complert, segueixi cometent barrabassadas tots los dias.

Me sembla á mi que ja fora hora de que á n'aquet director lo suspenguessin de sou y empleo, pues mentrestant, y entremitj d'escenas cómicas unas y dramáticas otras, en la plassa de Sans se permet que 's posi á la venta carn de bé, de bou y de badella que ni 'ls gossos la volen.

Que li donguin la llauna á n'aquest home. Si es boig que 'l tanquin.

No altra cosa mereix el que s'alaba de tenir influencias y va á última hora á plorar á las portas de «El Diluvi»

¡Ah, beneyt'...

Lo Centre Catalanista Sarrianech d'acort ab la Unió Catalanista han resolt celebrar la inauguració de son nou local situat en lo carrer Major, 20 de Sarriá, ab una festa de propaganda catalanista, lo diumenje próxim dia 15 del corrent á dos quarts de quatre, pera lo qual ha tingut á be invitarnos á dit acte.

Agrahim verament la deferencia que ha tingut y procurarem assistirhi.

La societat Foment Galvany de la barriada del mateix nom, 'ns ha favoregut ab una invitació per concorre á las funcions y saraus que donará los dias 15, 16 y 17 d'aquest mes, festa major del ex-poble de Sant Gervasi.

Lo dia 15 tindrà lloch una lluhida funció de sarsuela per la companyia [que dirigeixen los Srs. Roselló y Mariages, de la que forman part las Sras. Valdés, Bonnin y Suárez. Los dias 17 y 18 tindrán lloch magnífichs balls de societat siguent lo programa á càrrech de la reputada orquesta de 'ls Munnés de Molins de Rey.

Agrahim al Foment Galvany sa invitació y desitjem á sos socis molta alegria y fraternitat.

Ja s'ha descubert el paradero de la tiple Pla. Va fugir ab un tal Villegas, ex carter de Madrit.

A Sevilla estaban aposentats en una fonda y ell se fingia 'l seu criat.

Pensavan embarcarse á Cadiz per dirigirse á la America del Sud quan la policia 'ls ha deturat, ab molta oportunitat per cert, puig faltats de recursos y d'equipatje, 's morian de necessitat en lo quarto de la fonda.

Ell á la quenta es uu mort de gana sense ofici ni benefici que segurament confiava viure á la salut d'ella.

En fi, una historia romántica y lamentable al mateix temps.

¡Todo lo puede el amor! com á la Pata de cabra.

Y vagin dient que las donas de teatro son interessadas.

Lo dijous próxim dia 19 del corrent, s'anuncia en lo teatro de las Delicias una lluhida funció á benefici de 'ls artistas Damiá Rojo (tenor) é Ignasi León (tenor cómich) perteneixents á la companyia de sarsuela qu'actúa en dit colisseu.

Lo programa es tan nutrit com ben triat. 'S posarán en escena las obras "El guitarrico" "Campanero y sacristán" "La buena sombra" y "El señor Joaquín"

Además, en obsequi als beneficiats pendrá part en la funció la tant simpática com aplaudida *Serpentina Espanyola* Srta. Pilar Arcas, la que posará en escena lo preciós monólech castellá "Esperando el marido" en l'intermedi del segón al tercer acte. En lo tercer intermedi lo beneficiat Sr. León estrenará un monólech titulat "El despertar de un artista"

Dada's las muchas simpatias ab que contan la popularísima *Serpentina Espanyola* y 'ls beneficiats, junt ab lo escullit cartell, no 's fa difícil preveure que la nit del 19 's veurá sumament concorregut lo teatro de "Las Delicias" recullint els beneficiats molts aplausos y més profit.

Aixis 'ls ho desitjem sincerament.

Un periódich de Málaga diu que en aquella capital 's presentan candidats á regidors un metje, un farmacéutich, un notari, un capellá y un industrial de pompas fúnebres.

'S coneix que la hisenda municipal malaguenya deu estar en estat desesperat. En tal cas, lo poble de Málaga no té d'amohinarse; té metje per receptor, apotecari per prepararli la pindola, un notari per testar, un capellá per ajudarla ben morir y finalment una especie de Samanich per proporcionarli un enterro decent.

No mes faltaria un enterrador per tirarla al sot.

Encara que ben mirat al sot ja hi deu ser. Pero al menys va bé que la rodejin aquets personatjes, ja que aixis tindrà 'l consol de que no la enterrarán de viu en viu.

L'Associació de Pares de familia ha trasladat son despaig á la Ronda de Sant Antoni, desde l'carrer de la Canuda ahont estava establerta.

¡No 'ls diu res á vostés aquest traslado!

A nosaltres 'ns diu molt; 'ns diu que La Fulla ha fet un salt cap al sud-oest de l'ciutat, cap al cantó del cementiri nou.

A l'altre salt la colgarém sota terra per rancia, inútil y ridícula.

¡Aquesta si qu' es de punta!

Un subjecte tenia una carta certificada detinguda. Acudi á Correus, 's feu càrrech del plech, l'obrí y lo de sempre.. Li enviavan un valor y 'l valor no hi era!

L'home s'enfurismá, va cridar com aquell que té rahó y en efecte allí van demostrarli que no 'n tenia, puig lo feren agafar per una parella y cap al Govern civil falta gent.

¡Aquestas cosas no més 's vehuen á Espanya!

A l'estranger quan á un lo roban, la forsa pública persegueix als lladres. Aquí no; aquí 's persegueix al robat.

L'auca del mundo al revés

¡Qui 'n vol un' altre?

Uns quants diplomátichs extrangers residents á Sant Sebastián, han formulat una reclamació diplomática porque anant en ferro carril, en cotxe de primera, van carregarse de polls y arrivaren á la fonda-ells tan pulits, tan correctes y fins d'ordinari—tocant la guitarra pitjor que un *tocaor* andalus.

Deixinse de reclamacions los representants de las nacions extrangeras; pensin qu' es un mal nacional, una entermetat de la mateixa bestia.

Consólinse pensant qu' á Barcelona, la segona capitade la nació, los pobres que van pe 'l carrer demanant al moyna han adoptat la moda, quan algú no 'ls complau, de deixarli caure dissimuladament demunt la roba un polset de 'ls asquerosos insectes que erian.

Aixó está passant cada dia en las portas de 'ls cafés y en tots los llochs públichs.

Espanya es terra de parásits.

Y encara no son aquestos los pitjors, sino 'ls parásits públichs, els *xupópteros* que están deixantnos á tots ab la pell y 'ls ossos.

ELS DOS MANELS

SECCIO DE TRENCA-CLOSCAS

GEROGLIFICH

L A S Q Q Q N

BALEARS

P E L P E L

CONILLS

R. RITMICH.

TRENCA CAPS

TAROTA TRES

Ab aquestas lletras degudament combinadas, formar lo titol de un juguet cómic catalá.

J. GORINA ROCA.

TARJETA

DIONIS COR

SABADELL.

Formar ab aquestas lletras lo titol d' un aplaudit sainete catalá.

A DE VILAFRANCA.

ANAGRAMA

A tot conech una noya, qu' es maca á carta cabal com es lluny de mí, s' anyora puig m' estima la total.

AIGUA FREDA.

SOLUCIONS

Alo insertaten lo número anterior

Xarada: *Es-pel-ma.*

Geroglifich: *Vinga la mort primer que la deshonra.*

Tarjeta: *La casamentera.*

Conversa: *Peló.*

LA TOMASA PERIODICH

Festiu, Il·lustrat y Literari

PREUS DE SUSCRIPCIO

Espanya y Portugal tmtre. 1'50 ptas

Cuba y Puerto Rico > 3 >

Extranger > 3 >

Número corrent. . . . 0 10 >

LITOGRAFIA BARCELONESA

S Ramón, 6. -BARCELONA

XARADA

Tu, que per lo teu vehinat ets avuy molt conegut y que guanyarto has pogut certa popularitat; Permet que un consell te dongui, sense ferte pagar res, vés que pel Noy de *Do-tres* algun vehí no 't confongui. Puig m' han dit que tots els dies arrambat á una total deixas aná ab *molia* (?) sal un cabás de.. poesias.. Y que á mes de una xicota fás ballar lo *primera-hú* y que després, ella á tú ha acabat per darto pota. Lo teu tipo engrascador, ta simpática conversa y ta figura *tres-tersa* á totas fan senti amor. Si 'l *quarta-dos* que m' han dat resulta cert, ¡ay la tia! á veure si 'l millor dia surtirás descalbrat. M' han dit que ab certa Sió (que ja té paraula dada) tu li vols fe una xarada ó algo pel mateix rengló. Sent com ets tu tan tronera, potsé un día un elatellot trobarás, si 'l seu xicot per desgracia se n' entera. Aquet es l' avis que 't dona un versaire protector que encare no té l' honor de conoixer ta persona.

J. SALA T.

EST

